

Smittspårning på Vasa hälsovårdscentral våren 2005

Markku Sirviö
Ledande överläkare
Vasa hälsovårdscentral

Åtgärder vid risk för tuberkulossmitta

- Smittspårning är ett försök att bryta smittkedjan.

Utredningen innebär att smittade personer listas, upphittas, undersöks och följs upp samt att behandlingen läggs upp enligt de fynd man konstaterat.

Primärt i utredningen är att ta reda på om det finns närstående till den smittbärande tuberkulospatienten som på grund av smitta insjuknat i aktiv tuberkulos.

Fall där smittspårning är nödvändig

Att hitta sekundärfall / Att hitta smittkällan

- Mikroskopipositiv tuberkulos i andningsvägarna
- Tuberkulos hos barn
- Tuberkulos hos HIV-positiva personer
- Tuberkulös hjärnhinneinflammation

Smittspårning

- Innebär samverkan mellan specialistvården och primärvården.
- Smittspårningen görs på den enhet inom specialistvården där tuberkulosbehandlingen inleds.
- En smittspårning av en mikroskopipositiv patient med lungtuberkulos ska göras för den tid som patienten *har haft symtom eller för de tre månader som föregått diagnosen*.
- Uppgifterna i utredningen skickas till den ansvariga läkaren för smittsamma sjukdomar på hälsovårdscentralen i den kommun där patienten och kontakterna bor.
- På hälsovårdscentralen utreder man behovet av en undersökning av de anmälda personerna och av eventuella andra kontakter, kallar kontakterna till undersökning och följer upp situationen.
- Företagshälsovården sköter kontroll och uppföljning av smittad vårdpersonal.

Närkontakter som ska undersökas

- Personer som tillhör samma hushåll
- Personer som umgåtts länge eller upprepade gånger i samma rum som den person med lungtuberkulos som är orsak till utredningen

Uppföljning av smittade personer

- Ny lungröntgen ett halvt och ett år efter den första undersökningen
- Andra undersökningar efter noggrant övervägande

Lagen om smittsamma sjukdomar 22 §

- **Den behandlande läkaren är i första hand ansvarig** för att en patient som insjuknat i en allmänfarlig eller anmälningspliktig smittsam sjukdom och andra som eventuellt har smittats undersöks och får vård. Om den behandlande läkaren inte själv kan vidta åtgärderna, **skall uppdraget överföras på den läkare som vid hälsovårdscentralen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar**. Om uppdraget har överförts skriftligen, skall de uppgifter som gäller överföringen förstöras genast efter det att åtgärder för förebyggande av att smittan sprids har vidtagits, och de får inte införas i journalhandlingarna. Den som har insjuknat eller som med fog misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig eller anmälningspliktig smittsam sjukdom är förhindrande av att den smittsamma sjukdomen sprids skyldig att på förfrågan meddela den läkare som utreder saken på vilket sätt, när och var han eller hon har smittats samt namnet på den person som kan ha varit smittbärare.

Oirekysely

Oppihaar nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Onko Sinulla ollut jotakin seuraavista oireista viimeisen 6 kuukauden aikana?

	Kyllä	Ei
Täällä heikkeli yskää, joka on jatkunut yli 3 viikkoa	_____	_____
Laihtumista	_____	_____
Kuumeihua	_____	_____
Yöhikoilua	_____	_____
Rintakipua	_____	_____
Onko sinulla aiemmin ollut tuberkuloosia	_____	_____

Onko sinulla joku pitkäaikainen sairaus?

Jos on niin mikä: _____

Käytätkö säännöllisesti jotakin lääkettä? (Ehkäisyväkkeitä ei kirjoiteta tähän)

Jos käytät, niin mikä: _____

Muita huomioita terveydentilastasi: _____

Palauta kaava le viipymättä Kirkkopuiston terveysasemalle (Kirkkopuistikko 26) joko henkilökohtaisesti tai ohjeisessa kirjeluossa, jonka postimaksu on maksettu.

Mikäli tämän vastauksesi tai röntgentutkimuksen perusteella lääkärikäynti on aiheellinen, sinuun otetaan yhteyttä.

TARKISTA, ETTÄ KAAVA KKEESSA ON NIMESI JA HENKILÖTUNNUKSESI!!!!

Tartuntavaara

- Käytännössä ainoastaan keuhkotuberkuloosi tarttuu.
- Tartuntaa levittää henkilö, joka yskii ja erittää ysköksiin runsaasti basilleja.

Altistuminen

- Tartunnalle altistuu eniten potilaan lähipiiri, erityisesti perheenjäsenet. Vaara on sitä suurempi, mitä enemmän basilleja erittyy ja mitä kauemmin altistuminen kestää. Jos potilaan yskimishygienia on hyvä, vähenee basillien määrä ympäristössä.

Kartoitus

- Kontaktien jäljitys kuuluu terveyskeskuksen tehtäviin.

Altistuneiden tutkiminen

- Tartunnalle altistuneet on tutkittava viipymättä. Kaikille altistuneille selvitetään tartunnan mahdollisuus. Seulonta tutkimuksena keuhkoröntgenkuva. Tarvittaessa jatkotutkimukset tehdään keuhkosairauksien poliklinikalla.

Altistuneiden seuranta

- Jos henkilö on terve, seurantaröntgenkuva puolen vuoden ja vuoden kuluttua on riittävä, jatkotutkimuksia lääkärin harkinnan mukaan.

Sairastumisen vaara

- Tuberkuloosi tartunnan saaneen sairastumisvaara on suurin kahden ensimmäisen vuoden aikana.